

summa notabitur, id est ex quo die ad episcopum ipsius civitatis accesserint, et quot diebus apud ipsum remorari eos contigerit¹, vel quo die ab eo ad propria reversuri exierint.

XXI. ^a Qualiter conventus³ iudeorum in diebus institutis ad episcopum fieri debeat.

Omnis iudeorum conventus, in quibuscumque locis vel territoriis habitare videantur, ad episcopum loci, vel sacerdotem diebus sabbatorum, vel ceterarum festivitatum, quas celebrare solent, concurrere, et convenire debebunt, nec in his⁴ talibus diebus concessa sibi licentia pervagationis usuri sunt; sed quamdiu excursus dierum ipsorum pertranseat, de quorum celebritate suspicio vertitur, alibi citra sacerdotis sui conniventiam⁵ nullo modo movebuntur. Diebus tamen sabbatorum concursus⁶ eorum, et lavacro nitidus, et perceptione benedictionis devotus, ad episcopum vel sacerdotem semper est perventurus. Sane in locis illis ubi sacerdotalis praesentia defuerit, concursus eorum omnis, vel conversatio, aut cum iudicibus, aut cum christianis honestissimis erit: qualiter sic eorum societati inhærent, ut audacter de eorum conversatione bonum⁷ perquisiti testimonium dicant. Mulieres sane iudeorum, coniuges scilicet, atque etiam filiae in præmemoratis omnibus festivis⁸ diebus, quibus⁹ errore proprio abutuntur, ne ullius erroris, vel pervagationis reperiant locum, id omnimode servabunt, ut viris earum præsentibus provida episcoporum, vel sacerdotum in eis ordinatio fiat; ut quemadmodum viri earum de præsentia sacerdotali¹⁰ se non differunt, ita et ipsæ, facto concursu, omnibus diebus festivitatum suarum electione sacerdotum, atque pontificum, cum quibus, vel qualibus honestissimis fæminis christianis commorari debeant, ordinentur. Si quis autem huic præceptioni visus fuerit evenire contrarius, publice¹¹ centenorum flagellorum erit supplicio feriendus, atque decalvandus. Id tantum præcipue observandum est, ne quorundam sacerdotum

carnalium corda, dum virus¹² libidinis execrabilis contaminatione exagit, occasiones quaslibet incurant¹³, per quas libidinis suæ votum efficiant. Vnde id arctiori sanctione decernimus¹⁴, ut sic omnis sacerdos hæc instituta legum nostrarum in iam dictis fæminis hebræorum adimplat, ut nullius peculiaritatis locum cum eisdem fæminis habeat, per quod se sordidare cum eis intendat. Quod¹⁵ si quemlibet sacerdotum contigerit, ut zelum, quo pro christiano nomine uti debeat, frequenter ad libidinis suæ¹⁶ occasionem usurpet: tunc sacerdos ipse ab honore depositus, exilio erit¹⁷ perpetuo mancipandus.

XXII. ¹⁸ Flavius Ervigijs Rex.

Vt quicumque iudeum secum obsequenter habuerit, petente¹⁹ sacerdote, eum apud se retinere non audeat.

Si quis laicorum quemlibet ex iudeis, virum scilicet vel fæminam, secum obsequenter habuerit, vel in patrocinio²⁰ retinuerit, et sublato ex eis pontificum vel sacerdotum privilegio, privata eos sua²¹ potestate defenderit, neque eos ad episcopum vel sacerdotem debitum diebus instruendos vel iudicandos remiserit, excommunicationis ab eodem episcopo, cui²² id fecit, sententia feriatur: et amissis illis, quos vindicare nititur²³, trium librarum auri multatione pro unoquoque damnabitur, quæ partibus principis profuturæ manebunt.

XXIII. ²⁴ *Vt cura omnis distringendi iudeos solis sacerdotibus debeatur.*

Horum omnium præceptorum multiplicem²⁵ curam, et exercendam in perfidis disciplinam, illos nostra gloria, ut impleant²⁶, exhortatur, quibus id agendum divina auctoritate²⁷ commititur. Ait enim spiritus ille, cuius veritas orbem implet: stabunt sacerdotes in iudiciis meis, et iudicabunt leges meas, et præcepta mea:

tis locum cum eisdem mulieribus habeant, ut ne fortassis occasions sibi libidinum usurpent, unde implere intendant nefandam contaminationis pollutionem, per quod zelum divinum amittant, et prævaricatores Christi nominis existant. Quod si vero quemlibet sacerdotum hoc nefas contigerit, vel commiserit ab honore depositus exilio erit perpetuo modis omnibus mancipandus.

¹⁵ Esc. 2. Quoniam si.

¹⁶ Esc. 1. suæ sibimet occasiones.

¹⁷ Esc. 2. est.

¹⁸ Card. sin autor ni nota.

¹⁹ Card. y Esc. 1. expetente.

²⁰ Card. in patrocinio salvationis causa retinuerit.

²¹ Esc. 1. sibi.

²² Card. cui vim fecit, sententia.

²³ Card. voluit.

²⁴ Esc. 1. Fls. Ervig. Rex.

²⁵ Card. multi exercendam in perfidis disciplinam adipisci optaverunt, illos &c.

²⁶ Card. adimplent.

²⁷ Card. sollicitudinis cura commitit.

LIB. XIL TITVL. III.

proinde omnibus¹ sacerdotibus hæc, quæ² hic a nobis complexa sunt, implenda decernimus, ita ut nullum iudeorum pro ritu suo patientur a quolibet defendi, nullumque tueri, sed exemptos ab eorum³ patrocinis, quorum tueri favoribus videntur, in potestatem⁴ suam redactos pro eorum salvatione, quid illis catholice agendum fore conveniat, diligenter instituant: atque in hoc illis erit sollicitior cura, ne in quibuslibet supradictis capitulis hæc institutio⁵ nostra tepecat.

XXIV. ⁶ *De dannis sacerdotum vel iudicium qui in iudeos instituta legum implere neglexerint.*

Consulendum pie est sacerdotibus ecclesiæ divinæ, ne pro delictorum populi⁷ impunitate teneantur obnoxii. Quid enim prodest, si non puniatur quisque suo, quem possit tamen alieno⁸ puniri peccato? Et ideo ad eorum talium incuriam excitandam huius præceptionis sanctione decernimus, ut si quilibet pontificum, aut cupiditate inlectus, aut maligna voluntatis incuria tepidus prædicta hæc, quæ iussa sunt in iudeos decreta, noluerit⁹ adimplere, scilicet, ut detecta vel nuntiata sibimet errata perfidiæ nulla videatur æquitatis corrigere censura; et trium mensium excommunicationis sententiam perferat, et unam librâ auri de suis rebus propriis fisco sociandam amittat: quod si non habuerit unde componat, sex mensibus sub excommunicationis censura persistat, et insuper ad tepiditatem illius¹⁰ incuria¹¹ corrigendam sit cui libet episcopo licitum, in quo zelus Dei fuerit excitatus, vice illius episcopi, talium perfidorum errata corrigere, et hæc quæ ille neglexerat emendare¹². Quod si aliena¹³ simulatio, vel incuria episcoporum aliorum in alterius correctione, zelo hæsitante, distulerit emendare, diutinusque fuerit in eis hæsitatum, ut sibi commissa different corrigere; tunc principis præceptione eorum episcoporum arguatur socordia, et perfidorum ulciscantur errata. Hic etiam ordo eodem modo, eodemque ordine, sicut superius de episcopis constitutum est, in cæteris quoque religiosis observandus est; id est, in presbyteris, diaconibus, vel etiam clericis, quibus horum infidelium ab episcopo suo cura regendi commissa est. Iudices tamen, qui eorumdem iudeorum crimina comperta, vel nuntiata sibi extinxerint,

¹ Card. omnia quæ hic complexa sunt, explicanda decernimus.

² Esc. 1. quæ hic complexa sunt.

³ Card. hebræorum.

⁴ Esc. 1. in potestatis suæ curam redactos.

⁵ Card. serenitatis nostræ tepecat.

⁶ Esc. 1. Fl. Ervig. Rex.

⁷ Card. ne pro delinqentis populi impunitate tendantur obnoxii.

⁸ Card. cohiberi exterò peccato.

⁹ Card. y Esc. 1. contempserit.

¹⁰ Esc. 1. socordia.

¹¹ Card. absque simulatione emendet.

¹² Esc. 1. Quod si alternata simulatione alter alterius

terint, et legali continuo non damnaverint ultio-ne, tunc sicut et de episcopis constitutum est, unam librâ auri fisco¹³ persolvant. Tunc tamen sacerdotes, vel iudices, vel¹⁴ supradicti, omnes quibus regendi cura commissa est, ab his damnis erunt penitus alieni, cum impeditos se fuisse pro talium districtione a rege probaverint.

XXV. ¹⁵ Ervigijs Rex.

Ne iudices quicunque de perfidorum excessibus extra sacerdotum conniveniam iudicare presumant.

Iudices omnes nihil de perfidorum excessibus citra sacerdotis conniventiam iudicabunt, ne cupiditas ecclesiarum fidem sanctam maculet acceptance munerum: et tamen, si ut¹⁶ adsolet, præsentia defuerit sacerdotis, sola potestate iudicium distringendi sunt. Sane si episcopum a sede sua contigerit, aut in vicino, aut¹⁷ longe forsitan progredi, talem ex sacerdotibus pro sui vice relinquit, qui una cum iudice territorii hæc instituta sine muneris acceptance perficiat.

XXVI. ¹⁸ *Vt episcopi tunc immunes habentur a dannis horum, cum presbyteri ea quæ ipsi non correxerint, ad eos non remiserint corrigenda.*

Presbyteri, diacones, seu cætera¹⁹ religiositas universa, vel iudices universi per diversa loca vel territoria constituti, prout unusquisque conventus iudeorum ad se pertinere cognoverit, secundum totius institutionis nostræ decreta eos distringere, vel coercere non differant: ea vero, quæ ab ipsis nequerunt corrigi, ad cognitionem²⁰ principis, atque pontificum emendanda reducant; sicque fiet, ut constituta damnna non perferant, si suis unusquisque hæc pontificibus innotescat. Episcopi quoque ipsi tunc²¹ erunt immunes a damno, quando eis crimen talium non fuerit per subditos nuntiatum.

¹ Esc. 1. constiterit.

² Esc. 1. Fls. Ervigijs Rex.

³ S. J. R. y Esc. 1. concursus.

⁴ Esc. 1. nec in his et talibus diebus.

⁵ Card. conniventiam vel licentiam nullo modo mo-

veantur.

⁶ Card. excursis, lavacro nitidi.... sunt perventuri.

⁷ Card. bonum perquiri testimonium indicent.

⁸ Card. festis. Esc. 1. festivitatibus.

⁹ Card. quos.... obtinet. Esc. 1. quibus errori proprio inseriuntur.

¹⁰ Esc. 1. sacerdotali non differunt et ipsæ per ex-

cursu omnium dierum ipsorum electione.

¹¹ Card. y Esc. 1. publica decalvandone (Esc. 1. turpa-

tionē) fedatus C. flagellorum erit supplicio feriendus.

¹² Esc. 2. virtus libidinis execrabilis contaminatione.

¹³ Card. inquirat, per quas libidinis suæ votum maligni-

tatis efficiat.

¹⁴ Card. et sacerdotes omnes commonemus, ut citra in-

stituta legum nostrarum, quæ in iam dictis fæminis ha-

breorum taxata habemus, veniant, et nullum peculiarita-

correctionem, zelo excitante, divinitus non fuerit excitatus, tunc principis præceptione, et eorum argueretur sacerdotio, et perfidorum ulciscantur errata.

¹³ Card. y Esc. 1. compellendi sunt solvere.

¹⁴ Esc. 1. et.

¹⁵ Card. sin autor ni nota.

¹⁶ Card. ut fieri adsolet.

¹⁷ Esc. 1. aut longe forsitan.

¹⁸ Esc. 1. Fls. Gls. Ervigijs Rex.

¹⁹ Card. seu cætera iudicaria universalis potestas per diversa.... constituta ad uniuscuiusque conventum iudeo-

rum, secundum.

²⁰ Esc. 1. agnitionem. Card. ad agnitionem nostram.

²¹ Esc. 1. tunc constitutum non percipient damnum.

XXVII. Ervigius Rex¹.

De servata principibus potestate miserendi in his, qui conversi ad fidem Christi veraciter fuerint.

Hac sane præceptorum multiplici diligentia, quam ordinatis lineis superius in toto² decrevit nostra serenitas, ubicumque superius offenditorum culpas ita moderari decrevimus, ut exutus rebus sub exsilio ærumna religemus: hanc nobis vel successoribus nostris miserendi licentiam reservamus, ut³ si quemcumque a laqueis diaboli ex eis resipisci contigerit, et probabiliter in Sanctam Trinitatem crediderint; hoc quod de illis sacerdotes vel iudices, in quorum territoriis degunt, testimonium⁴ adnexerint, atque opera eorum cum veridico eorum testimonio adprobaverint⁵ concordare, erit nobis, nostrisque successoribus in his et talibus, et miserendi votum, et efficiendi⁶ propositum: id est, ut postquam eorum professio cum iuratione⁷, aut testatione regia agnitione claruerit, lictum habeat principalis potestas⁸, et rebus eos iterum investire⁹, et ab exsiliorum ergastulo revocare. Iam vero, si quis ex eis postquam se professus fuerit esse christianum, ad erroris sui¹⁰ proprii redierit vomitum, et quodcumque in eo repertum fuerit prævaricationis indicium, ita in eos secundum modum culpæ, quem incurrit, irrevocabilis dictabitur damnationis sententia, ut ad veniam ultiōis nullatenus redeat; sed sive capitalis, sive minoris culpæ dignus sit poena, sine ulla retractatione irremisibilem¹¹ legem suscipiat.

¹ Card. sin autor.

² Card. in toto orbe.

³ Esc. i. ut si quandoque a laqueis diabolis eos resipisci contigerit.

⁴ Esc. i. dixerint.

⁵ Card. y Esc. i. concordaverint.

⁶ Card. subveniendi.

⁷ Card. y Esc. i. iusurandi attestatione.

⁸ Card. pietas.

⁹ Card. y Esc. i. revestire.

¹⁰ Card. pristinum redierit vomitum.

¹¹ Esc. i. poenam irremisibiliter suscipiet.

¹² Esc. i. Fls. Ervigius Rex.

¹³ Esc. i. venientibus.

¹⁴ Esc. i. condant.

¹⁵ Esc. i. perfida.

¹⁶ Card. clanculum.

¹⁷ Card. ut hoc quod nos ostendimus.

¹⁸ Card. quod nostræ novæ sanctionis.

¹⁹ Card. y Esc. i. depellendam.

²⁰ Card. ibi.

²¹ Card. y Esc. i. adstruat.

²² S. J. R. iam modo.

²³ Card. sollicita diligentia.

²⁴ Card. y Esc. i. eas ipsas professionum vel conditionum scripturas in archivis suæ ecclesiæ.

²⁵ Esc. i. persistant. Lectæ sunt leges suprascriptæ omnibus iudæis in ecclesia Sanctæ Mariz Toletu sub die VI.

XXVIII.¹² *Vt episcopi omnibus iudeis ad se pertinentibus¹³ libellum hunc de suis erroribus editum tradant, et ut professiones eorum vel conditiones in scriniis ecclesiæ recondant¹⁴.*

Solet interdum latebrosæ mentis perversitas¹⁵ ignorantia¹⁶ opponere angulum¹⁷ in eo, quod se simulat ignorare præceptum, ut¹⁸ eo quodammodo excusabilem se a poena pronuntiet, quod¹⁹ se novellæ sanctionis ordinem defendit penitus ignorasse; et ideo ad huius excusationis evelendarum²⁰ malitiam ab episcopis omnibus, vel sacerdotibus tenendum fore præcipimus, ut unusquisque conventum ad se pertinentem iudæorum de institutionibus, quas in eorum perfidiam nuper edidimus, instruat, et libellum eis huius operis tradat, qui et manifeste illis in conventu relegatur ecclesiæ, atque semper secum pro testimonio instructionis reportent. Iam vero, postquam illis publice in ecclesia fuerit lectus liber iste, vel traditus, si quis eorum postea, aut se defuisse, quum legeretur, contendat; aut ignorasse, quæ inibi²¹ præcepta sunt, asserset²²: nulla se ulterius poterit excusatione defendere; sed in quocumque postea fuerit quisquis ille prævaricator inventus, in nullo erit harum legum sententiam evasurus. Nam et illud necessario huic legi adiicimus, ut omnium professionum, atque conditionum scripturas, quas quisque ille iudæus sacerdoti suo amodo²³ obtulerit, sollicite²⁴ unusquisque sacerdos²⁵ in actis suæ ecclesiæ condat, qualiter pro eorumdem perfidorum testimonio studiosius conservare persistat²⁶.

kalendas februar. anno feliciter primo gloriosi domini nostri Ervigii regis Sæti.

En el códice de Card. sigue una ley, que dice:

XXIX. *Lex in conclusione harum præteritarum legum edita et a præteritis principibus confirmata.*

Has vero leges, quas pietatis et religionis amore condimus pro nostro populi remedio, in perpetuum suffragante auctore domino valituras esse censemus. Successores quoque nostros legum harum instituta servantे victrix Christi vices faciat dextera, et eius solium in veritate confirmet, cuius in hac fide inspicerit divina clementia. Et licet harum legum prolataṁ sententiam a nemine temerari posse credamus, audacia tamen transgressoris, et non venerabiliter conservantis sit in hoc sæculo ignominiosior cunctis omnibus, et vita illius eodem tempore concidat. Quod si partis assensu in tam nefariam eum voluntatem perduxerit detestanda temeritas, tantum obnoxius in æternum peccatorum mole detineatur, in quantum transgressus fuerit legis huius salubre decretum. Futuri etiam examinis terrible quum patuerit tempus, et metuendus adventus domini fuerit reseratus, discretus a christiano gregie perspicuo ad lævam cum hæbreis exuratur flammis atrocibus, committante sibi diabolo, ut ultrix in transgressoribus aeterna pena deserviat, et locuplex remuneratio christianis, Deo favente, hic et in æternum copiosa perveniat. Amen.

ÍNDICE

DE LOS LIBROS Y TÍTULOS QUE CONTIENE EL FUERO JUZGO.

PRIMER TÍTULO.

De la elección de los principes et del insinuamiento como deber juzgar derecho et de la pena de aquellos que juzgan torto.

FUERO JUZGO

Del fácto de la ley et de las leyes.

Ó

LIBRO DE LOS JUECES.

Del trato de los jueces et de lo que

LIBRO III.

De los capimientos et de las sentencias.

LIBRO IV.

De los malfecchos et de las penas et de los tormentos.

LIBRO V.

I. Título. De los que traen los malfecchos.

II. De los malfecchos, et de los que los consuyen, et de los que dan penas.

III. De los que traen a los malfecchos por fuerza.

IV. De los malfecchos et de los que no traen.

V. De los malfecchos contra natura, et de los rebeldes et de los suicidas.

VI. De los deportamientos de los enemigos de los despidos.

LIBRO VI.

De los furtos et de los engaños.

LIBRO VII.

I. Título. De los descubridores de los furtos.

II. De los furtos et de los que los cometen.

III. De los que prenden a los furtos y suelen parte.

BIBLIOTECA
FACULTAD DE DERECHO Y CRIMINOLOGIA
U.A.N.L.